

Umebrå

Mötesanteckningar

Tid: 2026-04-21, kl. 15.00 – 16.30

Fysiskt möte, KS sammanträdesrum

Närvarande:

Hans Lindberg, Michael Rystedt, ~~Anders Ågren~~, Moa Brydsten, Peter Vigren, Ari Leinonen, ~~Andreas Lundgren~~, ~~Helena Smith~~, ~~Janet Ågren~~, Maria Lindvall, ~~Tobias Holmbom~~, ~~Izabel Riedl~~, Mariam Salem, Christina Bernhardsson, Stefan Nordström, ~~Alex Nilsson~~, Veronika Kerr, Lena Karlsson Engman, ~~Åsa Bäckström~~, Joline Göttfert, ~~Urban Lindström~~ (ers. Nicole Flarke) Ann-Christine Gradin, Stefan Hildingsson, Nicklas Wallmark, Maria Falck, Annika Kjellson Lind, ~~Rune Brandt~~, Jenny Skarstedt, ~~Pernilla Henriksson~~, ~~Karolina Lundqvist~~, Eva-Lena Fjällström, Vanja Östman, ~~Maria Stefansson~~, Angelica Rönnfjord, Annie Sellman, Eleonor Persson.

Ärende:	Omfattning/notering:	Föredragande:
Föregående möte	Anteckningar från föregående möte godkändes.	Hans Lindberg
Inledning	Dagens tema utifrån årshjulet: våld.	Ulrika Granskog
Vilka arbetar strategiskt med brottsförebygga de frågor	Ulrika Granskog går i pension och avslutar sin tjänst juni 2026. Cecilia Ravry, Maria H Andersson och Robert Kihlberg arbetar heltid med brottsförebyggande frågor på Strategisk utveckling. Frida Puntonet är kommundoktorand och arbetar 80% på Umeå universitet, 20% på Umeå kommun.	Ulrika Granskog
Lägesbild från polisen.	Lågt inflöde av nya ärenden, få frihetsberövade. Med våren rör sig fler i de offentliga miljöerna, vilket ökar polisernas arbetsbörda. Mer aktivitet i de motorburna miljöerna, särskilt kopplat till Kronoparken. Bra samarbete mellan polisen, Ica Kvantum Kronoparken och McDonald's. Lokalpolisområde Umeå har varit framåtlutade i arbetet mot prostitution. Inom kort kommer två poliser utbildas i förebyggande arbete mot "sugardating" på nätet; metoden bygger på att de låtsas vara män som letar efter kontakt, för att	Michael Rystedt

	<p>sedan möta upp kvinnor eller tjejer i sällskap med socialtjänsten, för att erbjuda stöd.</p> <p>Våld i nära relation: antalet anmälda brott ökar inte, men vi ser fortsatt höga anmälningsnivåer. Operation Beta, som utifrån forskningsbaserade riskfaktorer riktade in sig på högriskaktörer för att förebygga dödligt våld i nära relation har nu avslutats och ingår i linjen. Polisen arbetar även med offensiva samtal, kampanjer (Våga tipsa), och har återkommande kontakt med utsatta så att de ska våga anmäla och stå fast vid sina anmälningar.</p> <p>Våldtäkter: Västerbotten sticker ut i förhållande till liknande städer. Orsaken är oklar, men en förklaringsfaktor kan vara att under 2025 stod en målsägande för 34,5% av totalt 195 anmälda våldtäkter.</p> <p>Nya våldsformer: fler ärenden kopplade till våldsbejakande misantropi, unga gärningsmän som begår våldsbrott eller förmår andra att begå dem på sig själva, familjemedlemmar eller okända personer. Exempelvis med koppling till 764-nätverket.</p> <p>Augere är en nationell polisoperation med fokus på att snabbt identifiera och i samverkan fånga upp unga utförare som tagit på sig våldsuppdrag, exempelvis mord eller sprängningar. Hittills har 10 ungdomar identifierats i Västerbotten, från såväl stora som små kommuner. Utförarna blir allt yngre; kraftig ökning i åldersgruppen 13-14 mellan 2023-2025. Den digitala rekryteringen där "krimfluencers" säljer livsstilen och möjligheten till snabba inkomster lockar unga; de lockas in och hotas kvar. Efter en uppmärksamdom i Högsta domstolen som fastställer att man kan dömas för stämpling till mord när man lägger ut</p>	
--	---	--

	<p>morduppdrag har den digitala rekryteringen avtagit något till förmån för den fysiska. Över 70% av unga utförare som grips misstänkta för brott är kända sedan tidigare. För att vända utvecklingen måste vi använda de nya verktyg vi har, exempelvis lagstiftningsmässigt, för att fördjupa och skynda på vår samverkan. Bob-samverkan är en viktig del i ett mer agilt, proaktivt arbete.</p>	
Inledning till presentationerna	<p>Det förebyggande arbetet mot våld kan inte bara rikta in sig på vissa åldersgrupper utan måste finnas med i hela livscykeln. Det är viktigt att identifiera och påverka riskfaktorer för att ingripa tidigt och förebygga att grövre våldsformer uppstår.</p>	
Regionens förebyggande arbete	<p>Folkhälsoenheten finns under styrelsens förvaltning och ger stöd till hela regionens verksamheter. Det förebyggande arbetet mot våld är en del av arbetet med att uppnå målet jämlik hälsa. Mycket handlar om universella insatser på befolkningsnivå; en del är riktat mot grupper, exempelvis mödrahälsovården; på indikerad nivå upptäcker vi våldsutsatta personer som vi sen lotsar exempelvis till CMV.</p> <p>Regionens våldsförebyggande arbete börjar tidigt i livscykeln; just nu utbildar vi och stöttar regionens personal kring den nya möjligheten att göra en orosanmälan för ännu icke födda barn, exempelvis vid missbruk eller risk. Det finns välarbetade rutiner för att ställa frågor om våldsutsatthet till gravida, en tid i livet då det finns en ökad risk för våld i nära relation. Under skolåldern finns frågor om våld i elevhälsans hälsosamtal, det finns även nyutvecklat material för anpassad skolgång.</p>	<p>Maria Stefansson Maria Falck</p>

	<p>För målgruppen vuxna finns ett utvecklat samarbete med HR och företagshälsan för att chefer ska se tecken, våga fråga och veta vad de ska göra om de får svar.</p> <p>Temat på årets Riva hinder är äldre och våld, ett annat viktigt område. Det finns särskilda utmaningar att lämna en lång relation, och för vården i möte med våldsutsatta äldre.</p>	
<p>Förebyggande arbete på Dragonskolan</p>	<p>Elevehälsan har ett brett våldsförebyggande arbetet; gediget frågebatteri till årskurs 1 på gymnasiet (fysisk och psykisk våldsutsatthet, våldsutövande, sexuell utsatthet), arbete med sexualitet och samtycke; hjälp i det relationella arbetet; plan mot kränkande behandling.</p> <p>Fokus idag: det förebyggande arbetet mot sexuell exploatering av barn och unga. Vi såg att det behövdes, pga skiftande normer kring sexköp, omfattande porrkonsumtion inklusive i unga åldrar. Syftet är att förebygga exploatering men också minska den framtida efterfrågan på köp av sexuella tjänster, och orientera i det stöd som finns att få.</p> <p>Elever får lära sig förstå orsakerna bakom sexuell exploatering (våldsutsatthet, trauma, missbruk, social/sexuell interaktion på nätet), samt att reflektera kring normer och attityder. Såväl tjejer som killar berörs av sex mot ersättning (SME), särskilda riskgrupper är ensamkommande, elever med funktionsvariationer, psykisk ohälsa eller inom HBTQia.</p> <p>Andelen unga med erfarenhet av SME ökar: 4% av ungdomar 15-19 har erfarenhet av SME. Influencers och sajter som Onlyfans driver på en normalisering. Ökade sexuella kontakter på internet, normalisering av porrkonsumtion (60% av flickorna, 90% av killarna i årsk 3).</p>	<p>Angelica Rönnfjord Annie Sellman</p>

	<p>Projektet möjliggjordes genom stöd från Länsstyrelsen och JUSK. Fokus på årskurs 2, föreläsning med Simon Häggström, följt av klassbesök och diskussion, samt utställning i byggnaden. Uppföljningen visar att den är uppskattad av eleverna, som tycker att informationen borde ges i tidigare åldrar.</p> <p>Projektet har permanentats och blivit ett fokusområde.</p>	
<p>Centrum mot vålds förebyggande arbete</p>	<p>CMV erbjuder en bred palett av insatser, stöd till våldsutsatta, till våldsutövare, Barnahus, etc</p> <p>Fokus idag: mottagning för utövare av våld i nära relation. Primärt fokus: få stopp på våldet genom insatser för beteendeförändring.</p> <p>Fokus på förebyggande arbete ligger i linje med nya socialtjänstlagen. Låga trösklar: kostnadsfritt, ingen journalföring.</p> <p>Just nu ingen kö på utövarsidan.</p> <p>Våldet är ofta ett symtom, vi försöker arbeta med det som ligger bakom (våldsutsatthet, maskulinitetsnormer, obearbetade trauman, stress etc), för att få våldet att upphöra.</p> <p>Saknas evidensbaserade metoder, vi har kombinerat olika komponenter exempelvis från Manscentrum Stockholm eller Alternativ till våld (Socialstyrelsen). Sker via individuella samtal ofta följt av gruppverksamhet och vidmakthållande samtal. Fokus är på den inre förändringsprocessen.</p> <p>Inom området har CMV även ett projekt på gång i samverkan med regionen: en ny psykologtjänst, för att se effekten av att förebygga våld i nära relation genom beteendeförändrande behandling i kombination med psykologbehandling till våldsutövare.</p>	<p>Eleonor Persson</p>

<p>Summering</p>	<p>Utöver de som presenterats här finns andra goda exempel inom det våldsförebyggande; men det är viktigt att inte luta oss tillbaka och tänka att allt är på plats. Det våldsförebyggande arbetet måste vara ständigt pågående, med fokus på att höja kunskapen, sprida kunskapen, samverka och följa upp arbetet så att vi vet vad vi behöver skruva på.</p>	<p>Maria H Andersson</p>
<p>Korta informationspunkter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemensam föräldrainformation <p>Den 20 maj deltar socialtjänsten, polisen, skolan, kulturen, Föreningsbyrån och Fritid Unga i en gemensam informationsträff för föräldrar av barn på mellanstadiet. Kommunikationsinsatser för att sprida inbjudan kommer igång inom kort – hjälp behövs för att sprida den till rätt målgrupp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Barrikad</i> <p>Teaterföreställning om våld, som utvecklas i samarbete mellan Skuggteatern och Vårsta diakoni. Den bygger på berättelser från kvinnor i Umeå som varit både våldsutsatta och våldsutövare. Pjäsen har fått mycket bra kritik och är en bra kompetenshöjande insats för att bättre förstå en komplex problembild. Ledamöter i Umebrå kan få fribiljetter tack vare stöd från LF Västerbotten, mer information här: Barrikad – inbjudan till organisationer – Skuggteatern</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nytt förslag på lägesbildsutskick (punkten utgick pga tidsbrist och tas upp under nästa sammanträde) 	<p>Umebrå samordnare</p>

Antecknat av:

Cecilia Ravry